

บทบาทของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น ต่อชุมชนโรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในการส่งเสริมการรักการอ่านสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้
เพื่อเป็นเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ยั่งยืน

The roles of KKU library in the community of KKU Demonstration Schools,
in order to promote reading behavior and learning culture for creating the
sustainable lifelong learning resources center network

ละออ ข้อยุ่น¹

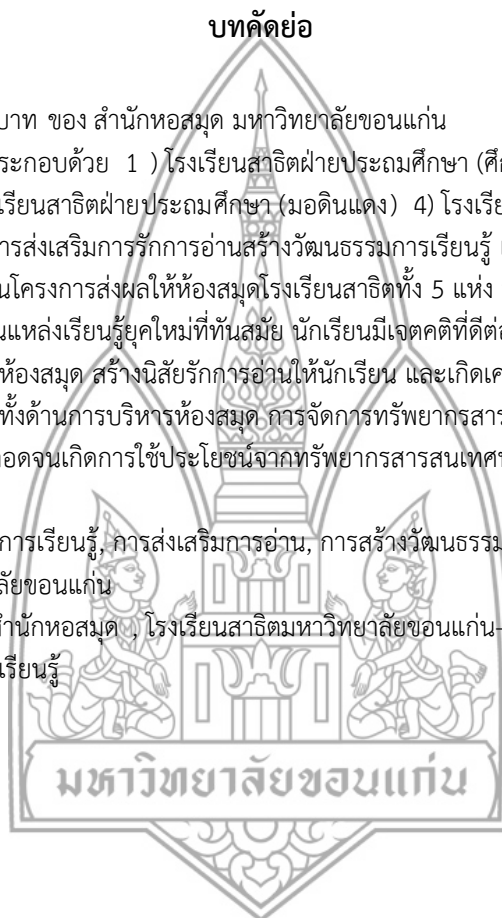
Laor Khoyun¹

บทคัดย่อ

บทความนี้กล่าวถึง บทบาท ของ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น ต่อชุมชนห้องสมุด โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น 5 แห่ง อันประกอบด้วย 1) โรงเรียนสาธิตฝ่ายประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) 2) โรงเรียนสาธิต ฝ่าย
มัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) 3) โรงเรียนสาธิตฝ่ายประถมศึกษา (มอดินแดง) 4) โรงเรียนสาธิตฝ่ายมัธยมศึกษา (มอดินแดง)
5) โรงเรียนสาธิต ฝ่ายอนุบาล ในการส่งเสริมการรักการอ่านสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ เพื่อเป็นเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ที่ยั่งยืน
จากการวัดผลความสำเร็จการดำเนินโครงการส่งผลให้ห้องสมุดโรงเรียนสาธิตทั้ง 5 แห่ง มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้
และสร้างบรรยากาศห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ที่ทันสมัย นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อห้องสมุด ดึงดูดให้นักเรียนเกิดความ
ต้องการเข้าศึกษาแสวงหาความรู้ในห้องสมุด สร้างนิสัยรักการอ่านให้นักเรียน และเกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุด
โรงเรียนสาธิตทั้ง 5 แห่ง ร่วมมือกันทั้งด้านการบริหารห้องสมุด การจัดการทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดโดยใช้ฐานข้อมูล
ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM ตลอดจนจนเกิดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดที่คุ้มค่าร่วมกัน

คำสำคัญ: การเรียนรู้ , การส่งเสริมการเรียนรู้, การส่งเสริมการอ่าน, การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้, แหล่งเรียนรู้,
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น

หัวเรื่อง: มหาวิทยาลัยขอนแก่น--สำนักหอสมุด, โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น--ห้องสมุด, ห้องสมุดโรงเรียน
เครือข่ายห้องสมุด , การเรียนรู้

¹ บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น e-mail: laow@kku.ac.th

Abstract

This article describes the roles of The Library, Khon Kaen University in the community of 5 KKU demonstration school libraries including: 1) The Demonstration School of Khon Kaen University (Primary Education) 2) The Demonstration School of Khon Kaen University (Secondary Education) 3) Modindaeng Demonstration School Khon Kaen University (Primary Education) 4) Modindaeng Demonstration School Khon Kaen University (Secondary Education) 5) Kindergarten Demonstration School, in order to promote reading behavior and learning culture (Reading for Life Long Learning) for creating the sustainable learning resources center network.

From the measure project success result, this project caused the 5 KKU demonstration school libraries organized the promoting learning event and creating a modern learning environment at the library, student have a positive attitudes, The library have an attractive learning environment for student as a good learning resource center, creating a good reading behavior, and these libraries became the library collaboration network to help each other in any aspect such as library services, library's resources management by the automated library system "ULibM" as well as sharing valuable resources.

Keywords: Learning, Promoting learning, Promote reading, Creating a learning culture, Learning Resources, Khon Kaen University Library, Demonstration School Khon Kaen University

Subject Headings: Khon Kaen University. Central Library, Demonstration School Khon Kaen University. Library, School Libraries, Library Network, Learning

บทนำ: พันธกิจกับบทบาทห้องสมุดที่เปลี่ยนไป

ในปัจจุบัน บทบาท ของห้องสมุด ได้เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจาก ได้รับผลกระทบจากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำให้สารสนเทศเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการสารสนเทศ การจัดเก็บ และการเข้าถึงสารสนเทศที่เปลี่ยนไปส่งผลให้พฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ของผู้ใช้บริการห้องสมุดเปลี่ยนแปลงไป ด้วย จากเดิมจะเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้นั้นต้องไปใช้บริการจากห้องสมุดเพื่อตอบสนองการศึกษาค้นคว้าสารสนเทศตามที่ต้องการ แต่ในปัจจุบัน สามารถค้นหาสารสนเทศที่ต้องการที่ไหน เมื่อไรก็ได้ ผู้ใช้บริการห้องสมุดจึงไม่จำเป็นต้องเข้าใช้ห้องสมุด ส่งผลให้จำนวนผู้ใช้บริการห้องสมุดลดลงอย่างมาก ห้องสมุดในฐานะหน่วยงานบริการสารสนเทศจำเป็นต้องปรับตัวให้รองรับกับพฤติกรรมของผู้ใช้บริการที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ห้องสมุดเป็นองค์กรที่ผู้ใช้บริการ สารสนเทศ นึกถึงเป็นอันดับต้นๆ เมื่อต้องการค้นหาความรู้ แลกเปลี่ยน

เรียนรู้ และได้รับบริการที่ประทับใจ อีกทั้งจากพันธกิจของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น คือเป็นแหล่งเรียนรู้ของคนยุคใหม่ที่สามารถเข้าถึงสารสนเทศความรู้ และได้รับการบริการได้อย่างเสมอภาค ทุกเวลาและทุกสถานที่เป็นศูนย์กลางการศึกษาเพื่อความบันเทิง และการพัฒนาตนเอง ส่งเสริมการสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration) โดยปี พ.ศ. 2558 เป็นต้นมาสำนักหอสมุดมีโจทย์สำคัญคือ Library for All Generations จากนโยบายของมหาวิทยาลัย ห้องสมุดจึงต้องปรับกลยุทธ์การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ใช้บริการใหม่โดยยังคงรักษาคุณค่าหลัก (Core Value) ในการเป็นศูนย์กลางความรู้ขณะเดียวกันได้ปรับเปลี่ยนบทบาทของตนมาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของคนทุกรุ่น (Library for All Generations) โดยมีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนทุกรุ่น (Phaenyutthasat-kanborihan-Samnak-Withaya-Borikan-Maha-Withayalai-Khon-Kaen-2556-2559, 2003)

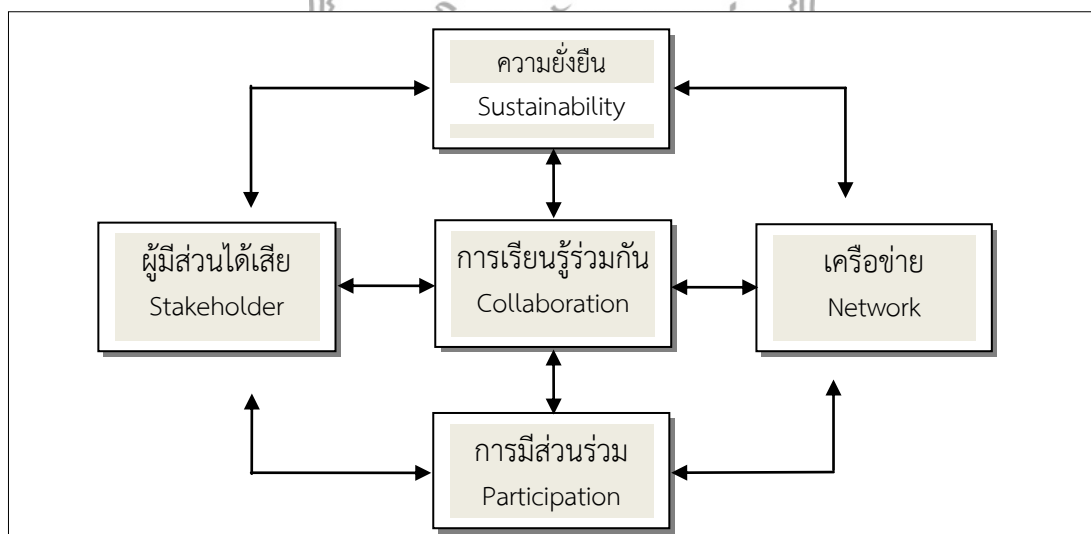
ห้องสมุดกับบทบาท ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนทุกกลุ่ม

การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นวิธีการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่ผู้เรียนให้ความสำคัญและเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เพราะเมื่อใดก็ตามที่ผู้เรียนมีใจรักที่จะศึกษาค้นคว้าตามความต้องการ ก็จะเกิดการศึกษา อย่างต่อเนื่องโดยไม่ต้องบังคับ และมีแรงกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (LifeLong Learner) หรือบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน (Learning Person) อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของการศึกษา (Isarawatana, 1989) ห้องสมุดเป็นสถานที่ที่ผู้ ใช้บริการ สามารถเลือกอ่าน เลือกหาความรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระ ตามความสนใจของแต่ละบุคคล และยังเป็นสถานที่ที่ก่อให้เกิดนิสัยรักการอ่านและการค้นคว้า การปลูกฝังให้รักการอ่าน เริ่มจากอ่านตามความสนใจ หากเยาวชนมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านก็จะอ่านได้ต่อเนื่อง อ่านได้อย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งยังช่วยให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์อีกทางหนึ่ง ดังนั้นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านตั้งแต่ยังเด็กจะช่วยยกระดับวัฒนธรรมการอ่านให้กับเยาวชนของชาติต่อไป ดังนั้นห้องสมุดกับการ เรียนรู้ด้วยตนเองจึง มีความสัมพันธ์กันอย่างแยก

จำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ ในห้องสมุดเพื่อให้เกิดความรู้ อย่างกว้างขวาง และละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพื่อนำความรู้จากการเรียนรู้ไป พัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพได้ตลอดชีวิต ฉะนั้นห้องสมุดเปรียบเสมือนห้องเรียนขนาดใหญ่ที่ผู้ ใช้บริการ สามารถค้นหาคำตอบที่ต้องการได้ จึงเป็นการสนองความต้องการอย่างไม่มีที่สิ้นสุด และห้องสมุดยังได้จัดหาทรัพยากรสาร สนเทศที่ดีและใหม่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลาไว้ให้บริการ ผู้ใช้บริการ จึงได้ทั้งความรู้และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รวมทั้งยังสามารถติดตามข่าวความเคลื่อนไหวและเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศและ ต่างประเทศได้อีกด้วย

หลักคิดพื้นฐาน: สู่ความยั่งยืน

หลักคิดที่ผู้บริหารสำนักหอสมุด ผู้บริหารโรงเรียนสาธิตฯ ผู้บริหารห้องสมุดโรงเรียนสาธิตฯ ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด คณะกรรมการดำเนินงาน โครงการฯ และผู้สนับสนุนที่พึงมี ในการ ร่วมกันดำเนินโครงการสร้างสรรค์ห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนควรประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 หลักคิดพื้นฐาน : สู่ความยั่งยืน

1. หลักของการมีส่วนร่วม (Participation) คือ เปิดโอกาสและสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน ผู้มีส่วนร่วมดำเนินงานได้รับรู้ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมกำกับติดตาม

2. หลักของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) คือ สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันทั้งชุมชน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่นทั้ง 5 แห่ง กับ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่นด้วยซึ่งทุกหน่วยงานดังกล่าวได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน สร้างความตระหนักถึงการดูแลรักษา ทะนุถนอม เครื่องมืออุปกรณ์ สื่อต่างๆ ที่จัดหาร่วมกัน

3. หลักการสร้างเครือข่าย (Network) คือ สนับสนุนให้เกิดการประสานร่วมมือกันระหว่าง สำนักหอสมุดและห้องสมุดโรงเรียนสาธิตเพื่อการ เชื้อกูลและสนับสนุนการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ที่มีให้คุ้มค่าเป็นประโยชน์ร่วมกัน

4. หลักของการเรียนรู้ทำงานร่วมกัน (Collaboration) คือ สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ นำความรู้ ความคิดเห็นต่อยอดผลที่ได้ไปสู่ การปฏิบัติงานร่วมกันที่บรรลุเป้าหมายอย่าง ต่อเนื่องยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

สร้างเครือข่ายและขยายโอกาสการบริการไปสู่
ชุมชนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น
ที่ผ่านมา กลุ่มผู้ใช้บริการหลักของ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประกอบด้วย อาจารย์ นักวิจัย บุคลากรอื่นๆ ของมหาวิทยาลัย นักศึกษาระดับปริญญาตรี นักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา และบุคคลภายนอก แต่จากโจทย์ สำคัญของมหาวิทยาลัย คือจัดห้องสมุดสำหรับคน ทุกรุ่น Library for All Generations สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงต้องปรับกลยุทธ์การ บริการและการส่งเสริมการเรียนรู้ตามพฤติกรรม ของผู้ใช้บริการที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ขยาย กลุ่มผู้ใช้บริการให้ครบทุกรุ่น เริ่มจาก เด็กและ เยาวชนที่เป็นนักเรียน ซึ่งถือเป็นกลุ่มผู้ใช้บริการที่ สำคัญไม่ว่าจะเป็นนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยขอนแก่นที่เป็นหนึ่งในชุมชนที่สำคัญ

ของมหาวิทยาลัยหรือโรงเรียนในชุมชนภายนอก อื่นๆ โดยพัฒนาห้องสมุดเยาวชน (Youth Library) เพื่อเปิดโอกาสให้มีการใช้ทรัพยากรที่ เหมาะสมกับวัยและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ให้กับ เด็กและเยาวชน ด้วยเหตุนี้ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น จึงได้เล็งเห็นความสำคัญ ของการจัดบริการที่ดีให้ผู้ใช้บริการระดับ เด็กและ เยาวชน ที่เป็นนักเรียนโรงเรียนสาธิตที่อยู่ภายใน ชุมชนมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งนับว่าเป็นลูกค้าใน อนาคตตามหลักการตลาด ดัง ประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ 4 ของแผนยุทธศาสตร์การบริหาร สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2556 ถึง พ.ศ. 2559 ที่กำหนดว่า การพัฒนาการบริการลูกค้าและ การตลาดเพื่อการบริการที่เป็นเลิศ และได้จัด **โครงการส่งเสริมการรักการอ่านสร้างวัฒนธรรม การเรียนรู้ (Reading for Life Long Learning): ห้องสมุดเยาวชนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น** ขึ้นเพื่อสร้าง เครือข่ายการ ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เข้มแข็งภายในชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นอันดับแรกก่อนแล้วจึง ขยายโอกาสการบริการไปสู่โรงเรียนในชุมชน ภายนอกต่อไป

นอกจากนี้ สำนักหอสมุดยังขยายกลุ่ม ผู้ใช้บริการรวมถึงบุคคลภายนอกทั่วไป บุคลากร ของหน่วยงานในเครือข่ายศิษย์เก่า ตลอดจนผู้ เกษียณอายุราชการ นับว่าสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่นตอบโจทย์การเป็น Library for All Generations บริการตั้งแต่กลุ่มเด็กและ เยาวชนจนถึงกลุ่มผู้สูงวัยโดยแท้จริง

โครงการส่งเสริมการรักการอ่านสร้างวัฒนธรรม การเรียนรู้ : ห้องสมุดเยาวชนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็น โรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นตามหลักวิชาทางการศึกษา ต่างๆเพื่อทดลองจัดการเรียนการสอนให้ความรู้ ด้านวิชาการและต้องทำหน้าที่หลักของการอบรม บ่มนิสัยให้เด็กเป็นคนดีมีหน้าที่ช่วยปลูกฝัง

คุณธรรม จริยธรรมภายในชุมชนมหาวิทยาลัย
ขอนแก่น มี 5 แห่ง คือ 1) โรงเรียนสาธิตฝ่าย
ประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) 2) โรงเรียนสาธิต
ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) 3) โรงเรียนสาธิต
ฝ่ายประถมศึกษา (มอดินแดง) 4) โรงเรียนสาธิต
ฝ่ายมัธยมศึกษา (มอดินแดง) 5) โรงเรียนสาธิต
ฝ่ายอนุบาลแต่ละแห่งจัดการเรียนการสอนการ
ส่งเสริมการเรียนรู้ตามบริบทของตนเองแต่ละ
ระดับ โดยมีห้องสมุดโรงเรียนแต่ละแห่งเป็นแหล่ง
รวบรวมความรู้ จัดหาและจัดเก็บทรัพยากร
สารสนเทศเพื่อให้บริการนักเรียนได้เข้าไปศึกษา
ค้นคว้าเพิ่มเติม ห้องสมุดแต่ละแห่งต่างก็
ดำเนินการบริหารจัดการ จัดระบบห้องสมุด
จัดบริการห้องสมุด รวมถึงส่งเสริมการเรียนรู้
ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรสารสนเทศให้นักเรียนเอง
ไม่ได้มีการดำเนินงานในลักษณะเป็นเครือข่าย
ร่วมกันในระดับโรงเรียนสาธิตด้วยกัน
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงได้ริเริ่ม
โครงการส่งเสริมการรักการอ่านสร้างวัฒนธรรม

การเรียนรู้ (Reading for Life Long Learning):
ห้องสมุดเยาวชนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย
ขอนแก่น ขึ้นเพื่อนำร่องเป็นเครือข่ายความร่วมมือ
กันระหว่างห้องสมุดโรงเรียนสาธิตทั้ง 5 แห่ง กับ
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น

วัตถุประสงค์โครงการ

1. เพื่อจัดเตรียมห้องสมุดโรงเรียนสาธิตให้
เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีบรรยากาศเอื้อต่อการแสวงหา
ความรู้ปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของ
ผู้เรียน
2. เพื่อจัดกิจกรรมสนองกับความต้องการ
และความสนใจของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้อย่าง
เหมาะสม
3. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง
สำนักหอสมุดกับห้องสมุดโรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่นทั้ง 5 แห่ง ให้เกิดความ
ร่วมมือด้านการบริการห้องสมุด การส่งเสริมการ
เรียนรู้ และการใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกัน

แผนการดำเนินงานโครงการ

กิจกรรม ระยะเวลา(เดือน)	ปีงบประมาณ 2557						ปีงบประมาณ 2558					
	2	4	6	8	10	12	2	4	6	8	10	12
1. จัดทำโครงการ												
- จัดทำโครงการและขออนุมัติโครงการ	/											
- แต่งตั้งคณะทำงาน		/										
- ประชุมคณะผู้บริหารและคณะทำงาน		/										
- กำหนดระเบียบการใช้ห้องสมุดและจัดการทรัพยากรสารสนเทศ ของห้องสมุด		/										
- จัดอบรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM ให้ผู้ปฏิบัติงาน		/		/					/			
- ติดตั้งระบบและบันทึกข้อมูลรายการหนังสือลงฐานข้อมูลเพื่อการ สืบค้นโดยใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM			/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
- ให้บริการยืม-คืนผ่านระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM									*	*	*	
2. กิจกรรมส่งเสริมการรักการอ่านสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้												
- จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
3. การให้คำแนะนำ ดูแลติดตาม ให้ความรู้ในการดำเนินการ												
- โดยผู้บริหารสำนักหอสมุดคณะกรรมการบริหารงานห้องสมุด โรงเรียนและคณะทำงาน				/		/			/		/	
- โดยผู้พัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM				/								
4. สรุปผลการดำเนินงานโครงการ												
- โดยคณะทำงาน						/						/

*ห้องสมุดโรงเรียนสาธิตฝ่ายมัธยม (ศึกษาศาสตร์) และห้องสมุดโรงเรียนสาธิต ฝ่ายอนุบาล

ผลการดำเนินงาน

1. การจัดอบรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM

วัตถุประสงค์ในการอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถใช้โปรแกรมอัตโนมัติ ULibM บริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศและจัดบริการห้องสมุดได้ เนื้อหาในการอบรม ประกอบด้วย 1) การลงรายการ MARC 21 ของรายการทรัพยากรสารสนเทศในระบบ ULibM 2) การบริการยืม-คืนหนังสือด้วยระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM 3) การเชื่อมโยงเครือข่ายห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ โดย ใช้ฐานข้อมูลระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM ระหว่างโรงเรียนสาธิตด้วยกันทั้งหมด 5 แห่ง

1.1 กิจกรรม จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ห้องสมุดอัตโนมัติโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM” ในวันที่ 8 ถึง เมษายน พ.ศ. 2557 ให้บรรณารักษ์/อาจารย์ผู้ดูแลห้องสมุด/เจ้าหน้าที่โรงเรียนสาธิต 5 แห่ง เพื่อสร้างพื้นฐาน

ความรู้ให้ผู้เข้าอบรม ได้ทราบถึงคุณสมบัติระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM ที่สามารถจัดการงานห้องสมุด แบบบูรณาการ ทำงานผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สามารถเชื่อมโยง ระบบงานห้องสมุด ตั้งแต่การจัดหา การวิเคราะห์ การสืบค้น แสดงผลการบริการ ยืม-คืน ระบบจัดการสมาชิก จนจบกระบวนการ รายงานผล ผู้เข้ารับการอบรม มีทั้งหมด 14 คน ผลของการอบรมเมื่อประเมินความพึงพอใจแล้วพบว่าผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจร้อยละ 92.4

จากการอบรมสร้างพื้นฐานเรื่องระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ไปใช้ในการเตรียมความพร้อมห้องสมุด จัดการและบันทึกรายการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด ลงระบบของแต่ละห้องสมุดได้ เพื่อการใช้งานระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM

ภาพที่ 1 กิจกรรมจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ “ห้องสมุดอัตโนมัติโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM” วันที่ 8 ถึง 9 เมษายน พ.ศ. 2557

1.2 กิจกรรม จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “นวัตกรรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM กับมาตรฐานสากลและการเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้” ระหว่างวันที่ 30 ถึง 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 ให้บรรณารักษ์/อาจารย์ผู้ดูแลห้องสมุด/เจ้าหน้าที่โรงเรียนสาธิต 5 แห่ง และ นอกจากนี้

ยังเปิดโอกาสให้ บรรณารักษ์/อาจารย์ผู้ดูแลห้องสมุด/เจ้าหน้าที่โรงเรียน จากหน่วยงานภายนอกที่สนใจสมัครลงทะเบียนเข้ารับการอบรมด้วย รวม 40 คน จากผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมพบว่าผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจร้อยละ 86.32

การอบรมครั้งนี้เป็นการขยายผลต่อยอดจากครั้งแรกผู้เข้ารับการอบรมจาก ห้องสมุดโรงเรียน สาคิตแต่ละแห่งได้นำ ความรู้ไปใช้บริหารจัดการ ห้องสมุด รวมถึงพัฒนาเชื่อมโยงเครือข่าย

ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ การใช้ ฐานข้อมูลระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM ระหว่างโรงเรียนสาธิตด้วยกันทั้ง 5 แห่ง และได้เครือข่ายจากห้องสมุดภายนอกด้วย

ภาพที่ 2 กิจกรรมจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ “นวัตกรรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM กับมาตรฐานสากล และการเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้” วันที่ 30 ถึง 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2557

2. การอบรมเพื่อการใช้งานและให้บริการยืม-คืนด้วยระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM

จากการอบรมให้ความรู้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM กับการบริหารจัดการห้องสมุด การถ่ายโอนข้อมูลทรัพยากรของห้องสมุดจากระบบเดิมสู่ระบบใหม่ ติดตั้งระบบ อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศของ

ห้องสมุดตามมาตรฐานสากล การนำเข้าฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้น รวมถึงการกำหนดระเบียบ การจัดการระบบสมาชิกห้องสมุด จนสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สามารถเปิดให้บริการยืม-คืนด้วยระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULibM2 แห่ง คือ ห้องสมุดโรงเรียนสาธิต ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) และ ห้องสมุดโรงเรียนสาธิต ฝ่ายอนุบาล

ภาพที่ 3 เปิดใช้งานและให้บริการยืม-คืนด้วยระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ULIBM วันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2558

3. กิจกรรมส่งเสริมการรักการอ่านสร้าง วัฒนธรรมการเรียนรู้

การส่งเสริมให้นักเรียนเกิดนิสัยรักการอ่านสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้โดยจัดให้มีกิจกรรมในแต่ละห้องสมุด ดังนี้ 1) ห้องสมุดโรงเรียนสาธิต ฝ่ายอนุบาล มีนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม 655 คน 2) ห้องสมุดโรงเรียนสาธิต ฝ่ายประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) มีนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม 1,300 คน 3) ห้องสมุดโรงเรียนสาธิต ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) มีนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม 1,617

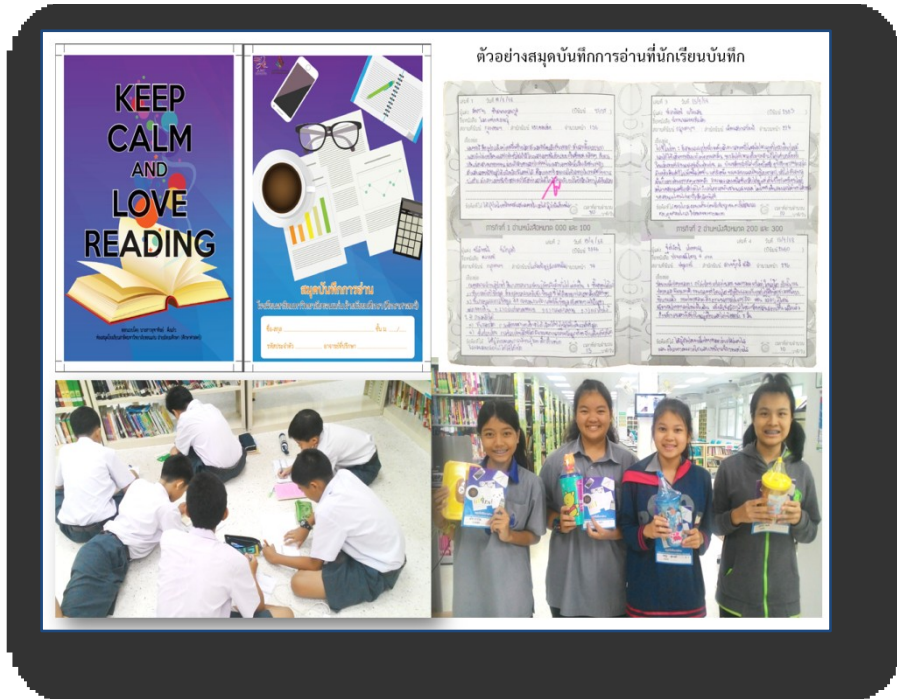
คน 4) ห้องสมุดโรงเรียนสาธิต ฝ่ายประถมศึกษา (มอดินแดง) จำนวนนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม 251 คน และ 5) ห้องสมุดโรงเรียนสาธิต ฝ่ายมัธยมศึกษา (มอดินแดง) มีนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม 300 คน รวมจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น 4,123 คน ผลประเมินความพึงพอใจจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมนี้พบว่า นักเรียนและผู้ปกครองที่เข้าร่วมกิจกรรมโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ภาพที่ 4 การดำเนิน “กิจกรรมสะสมนักอ่าน-เขียน” โดยโรงเรียนสาธิต ฝ่ายอนุบาล

ภาพที่ 5 การดำเนิน “กิจกรรมห้องสมุดยิ้ม” โดยโรงเรียนสาธิต ฝ่ายประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์)

ภาพที่ 6 การดำเนิน“กิจกรรมสาธิต‘รืดดิ่งคลับ’(Satit’s Reading Club) โดยโรงเรียนสาธิต ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์)

ภาพที่ 7 การดำเนิน “กิจกรรมพี่ชวนน้องอ่านหนังสือ”, “อ่านสร้างสรรค์เติมฝันคนใฝ่รู้”, “สานฝันสู่บรรณารักษ์น้อย” โดยโรงเรียนสาธิต ฝ่ายประถมศึกษา (มอดินแดง)

ภาพที่ 8 การดำเนิน "กิจกรรมเล่านิทานในห้องฟัง" โดยโรงเรียนสาธิต ฝ่ายมัธยมศึกษา (มอดินแดง)

การวัดผลความสำเร็จ

จากการติดตามและประเมินผล ความสำเร็จของการดำเนินโครงการ โดยการสังเกต แบบมีส่วนร่วมกับการบันทึกเหตุการณ์ เพื่อเก็บ ข้อมูลการดำเนินงานของโรงเรียนที่เข้าร่วม โครงการ การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ พบว่า ภาพรวมของผลความสำเร็จ ของการดำเนินโครงการนี้ คือบรรยากาศห้องสมุด โรงเรียนทั้ง 5 แห่งเป็นแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ที่ ทันสมัยดึงดูดให้เกิดความต้องการให้ศึกษา แสวงหาความรู้ มีการจัด กิจกรรมที่สนองกับ ความต้องการและความสนใจของ นักเรียนแต่ละ บุคคล ได้อย่างเหมาะสม นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อห้องสมุด มีความกระตือรือร้นในการเข้าห้องสมุด มีสถิติการ เข้าใช้บริการห้องสมุดมากขึ้น นักเรียนใช้เวลาว่าง ให้เป็นประโยชน์มากขึ้น นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุด และจากสื่อต่างๆ ได้ มีทักษะในการอ่าน ฟัง พูด แปรผลความหมายจากการ ดูภาพและเขียนคล่องขึ้น สามารถสรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และ แปร ความหมายจากการ ดูภาพแล้วสื่อสารโดยการพูด หรือเขียนตามความคิดของตนเองได้ สามารถ ทำงานเป็นกลุ่มโดยการแลกเปลี่ยนความรู้ความ

คิดเห็นซึ่งกันและกันและกันและเกิดความตระหนักถึง ความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความรับผิดชอบดูแล รักษาทะนุถนอมเครื่องมืออุปกรณ์ สื่อต่างๆ ใน ห้องสมุดร่วมกัน

เครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุด โรงเรียนสาธิตทั้ง 5 แห่ง ซึ่งถือเป็นเรื่องที่สำคัญ มากและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่เป็น เจ้าของโครงการซึ่งคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เครือข่ายนี้จะเกิดความร่วมมือกันอย่างเหนียวแน่น ทั้งด้านการบริหารห้องสมุด การจัดการทรัพยากร สารสนเทศห้องสมุด การใช้ฐานข้อมูลระบบ ห้องสมุดอัตโนมัติ การจัดการบริการห้องสมุด ตลอดจนการส่งเสริมการเรียนรู้ ส่งผลให้เกิดการใช้ ประโยชน์จากทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดที่ คุ่มค่าร่วมกัน โดยสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัย ขอนแก่น เป็นพี่เลี้ยงในการให้คำปรึกษาด้านการ บริหารจัดการห้องสมุด จัดหาและให้ความ อนุเคราะห์เครื่องมืออุปกรณ์ สื่อต่างๆ ในการ ส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้เป็น แหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ ที่มีชีวิตและมีความยั่งยืน สำหรับนักเรียนในชุมชน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น

สภาพปัญหาจากการดำเนินโครงการในปัจจุบัน และข้อเสนอแนะ

จากการติดตามและประเมินผลโครงการพบ
ปัญหาจากการดำเนินโครงการ ดังนี้

1. ผู้บริหาร โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย
ขอนแก่น ควร ให้ความสำคัญกับงานห้องสมุด
มากกว่านี้และควร มีบทบาทสำคัญ ในการ ช่วย
ผลักดัน สนับสนุน ให้งานห้องสมุด โรงเรียน
ดำเนินงานในลักษณะเครือข่ายความร่วมมือกัน
อย่างเข้มแข็งและก้าวหน้าไปสู่ความยั่งยืนด้วยดี
2. ดูระบบทั้งส่วนของสำนักหอสมุดและ
ห้องสมุดโรงเรียน รวมถึงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่
มีความรู้เชิงลึกในเรื่องการแก้ปัญหาระบบห้องสมุด
อัตโนมัติ ULibM เมื่อระบบเกิดปัญหาไม่สามารถ
แก้ไขได้เองทั้งหมด ต้องสอบถามและขอความ
ช่วยเหลือกับทางเจ้าของระบบโดยตรงเพื่อแก้ไขซึ่ง
ใช้เวลานานดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบนี้ ควร
ศึกษาระบบในเชิงลึกและควรมีการตั้งกลุ่มสนทนา
ซักถาม ตอบปัญหาเฉพาะกลุ่มทางออนไลน์เพื่อ
การแก้ปัญหาระบบได้ทันที่
3. ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดโรงเรียนมีภาระ
งาน มากบางแห่งไม่มีตำแหน่งบรรณารักษ์หรือ
เจ้าหน้าที่ห้องสมุดโดยตรง มีอาจารย์ซึ่งมีหน้าที่
ต้องสอน และทำกิจกรรมอื่นๆ ของโรงเรียนด้วย
ดังนั้นโรงเรียน ควร จัดให้ มีผู้ปฏิบัติงานประจำ
ห้องสมุดเพื่อพัฒนาห้องสมุดควบคู่กับการจัด
กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้แก่นักเรียนได้แบบ
ต่อเนื่อง

บทสรุปสู่ความยั่งยืน

นับว่าเป็นก้าวแรกที่สำนักหอสมุด
มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ให้ความสำคัญต่อการ
สร้างเครือข่ายความร่วมมือห้องสมุดในชุมชน
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยความ
มุ่งหวังที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ที่เอื้อ
ต่อบรรยากาศการแสวงหาความรู้ สำหรับกลุ่ม
ผู้ใช้บริการที่เป็นนักเรียนโรงเรียนสาธิต สร้าง
เครือข่ายความร่วมมือ กันระหว่างห้องสมุด เพื่อ
ร่วมมือกันช่วยเหลือเกื้อกูลกันในทุกๆ ด้าน ให้ เกิด
การใช้ทรัพยากร ที่คุ้มค่า ร่วมกันแบบยั่งยืนตาม
หลักการของการมีส่วนร่วมสู่ความยั่งยืน ทั้ง 4
องค์ประกอบ คือ หลักของการมีส่วนร่วม หลักของ
ผู้มีส่วนได้เสีย หลักการสร้างเครือข่าย และหลัก
ของการเรียนรู้ร่วมกัน แต่หากจะให้เกิดผลเชิง
ประจักษ์ดังที่กล่าวข้างต้นทุกส่วนที่เกี่ยวข้องตั้งแต่
ผู้บริหารสถาบัน รวมถึงผู้ปฏิบัติงานต้องมีการ
ร่วมกันวางแผนงานที่ดีสู่การปฏิบัติที่เป็นไป
ตามลำดับขั้นตอน ควรมีการดำเนินการในลักษณะ
ต่อเนื่องแบบบูรณาการร่วมกัน มีการติดตามและ
ประเมินผลความก้าวหน้าของการดำเนินงานอยู่
ตลอดเวลาจึงจะเกิดเป็นแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ให้
นักเรียนได้เรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ส่งเสริมด้าน
ความคิดเพื่อให้เกิดเป็นรากฐานในการเติบโตไป
ข้างหน้าอย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

References

- Aswakul, C.; Kuama, A.; Rodwong, S.; Pratum Siri, T. (2011). **Ri-roem-patibat-toyod-kan-chad-kan-rian-ru-yang-yang-yuen-doi-chum-chon-tot-bot-rian-chak-sun-kan-rian-ru-khu-chum-chon-kap-Ko-Tho-Cho**. Retrieved February 9, 2016, from <http://goo.gl/KLTmmW>. (In Thai)
- Thawilwadee Bureekul. (2005) **Kan-misuanruam:Naeokhid-thrirdsadi-lae-krabuankan**. Bangkok : King Prajadhipok's Institute.
- Phaenyutthasat-kanborihan-Samnak-Withaya-Borikan-Maha-withayalai-Khon-Kaen-2556-2559**. (2003). Khon Kaen : Samnak-Withaya-Borikan (Sam-Nak-Ho-Sa-Mut-Lae-Saphayakon-Kan-Rian-Ru) Khon Kaen University. [Mimeographed]. (In Thai)
- Raingan-sarup-phon-kan-damnoen-ngan-Khrongkan-songsoem-kan-rak-kan-aan-sang-watthanatham-kan-rianru (Reading for LifeLongLearning) : Hongsamut-Yaowachon-tham-phan-patibatkan-Samnak-Withaya-Borikan Pho So 2558**. [Mimeographed]. (In Thai).
- Isarawatana, S. (1989). **Kan-rianru-duy-tonaeng**. *Warasan-Kansuksa-Nok-Rongrian*, 5(11): 73-79. (In Thai)

